# T091 ATĐ 3 (46) Luận A Tỳ Đạt Ma Đại Tỳ Bà Sa Q40-Tạp Uẩn-Luận về Vô Nghĩa

*Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)*

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 40 719

LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA QUYEÅN 40

LUAÄN VEÀ VOÂ NGHÓA (Phaàn 2)

Hoûi: Theá naøo goïi laø truù trong nieäm ñoái dieän? Ñaùp: Haønh giaû tu quaùn buoäc nieäm ôû giöõa chaëng maøy, hoaëc quaùn baàm xanh, hoaëc quaùn sình tröôùng, hoaëc quaùn maùu muû thoái röõa, hoaëc quaùn naùt raõ hö hoaïi, hoaëc quaùn maøu ñoû kyø dò, hoaëc quaùn bò thuù aên thòt, hoaëc quaùn phaân chia rôøi xa, hoaëc quaùn xöông traéng, hoaëc quaùn boä xöông. Quaùn nhöõng töôùng traïng naøy goïi laø truù trong nieäm ñoái dieän. Hoûi: Vì sao buoäc nieäm ôû giöõa chaëng maøy? Ñaùp: Haønh giaû tu quaùn tröôùc heát döïa vaøo nôi naøy phaùt sinh nieàm vui cuûa Hieàn Thaùnh, sau ñoù daàn daàn lan khaép thaân theå, cho neân haønh giaû buoäc nieäm ôû giöõa chaën maøy. Nhö caûm thoï duïc laïc thì nôi nam caên- nöõ caên phaùt sinh duïc laïc tröôùc tieân, sau ñoù daàn daàn lan khaép thaân theå, Tu phaùp quaùn naøy cuõng nhö vaäy. Cuõng coù baûn noùi: Buoäc nieäm vaøo choå saùng-toái, choã saùng nghóa laø maét, töùc laø noùi buoäc nieäm ôû giöõa choùt muõi. Laïi coù baûn noùi: Buoäc nieäm ôû bôø toùc. Hoaëc coù baûn noùi: Buoäc nieäm ôû choùt muõi. Coù baûn noùi: Truù trong nieäm khoâng coù tham ñi keøm; ñaây töùc laø noùi: Truù trong nieäm ñi cuøng Xa- ma-tha. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Truù trong nieäm ñi cuøng vôùi minh ; ñaây chính laø noùi: Truù trong nieäm ñi cuøng Tyø-baùt-xaù-na. Haønh giaû tu quaùn buoäc nieäm ôû chaën maøy nhö vaäy..., quaùn saùt nhöõng töôùng baàm xanh... cuûa töû thi, töùc laø quaùn Baát tònh, trong luaän naøy goïi laø truù trong nieäm ñoái dieän. Hoûi: Vì sao trong naøy chæ noùi veà quaùn Baát tònh goïi laø nieäm ñoái dieän, chöù khoâng phaûi laø Trì töùc nieäm vaø quaùn Giôùi sai bieät? Ñaùp: Trong naøy cuõng caàn phaûi noùi ñeán Trì töùc nieäm vaø quaùn Giôùi sai bieät goïi laø nieäm ñoái dieän, nhöng maø khoâng noùi ñeán töùc laø coù caùch noùi khaùc. Laïi nöõa, neân bieát trong naøy taïm thôøi noùi ñeán quaùn thöù nhaát, nghóa

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 40 720 laø quaùn Baát tònh chính laø ñaàu tieân trong nhöõng phaùp quaùn, neân bieát raèng

noùi veà phaùp quaùn thöù nhaát töùc laø hieån baøy phaùp quaùn thöù hai vaø thöù ba. Laïi nöõa, neân bieát trong naøy döïa vaøo phaàn nhieàu maø noùi, nghóa laø ngöôøi tu quaùn phaàn nhieàu döïa vaøo moân quaùn Baát tònh ñeå tieán vaøo Thaùnh ñaïo, chöù khoâng phaûi laø Trì töùc nieäm vaø quaùn Giôùi sai bieät, cho neân chæ noùi ñeán quaùn Baát tònh. Toân giaû Dieäu AÂm ñöa ra caùch noùi nhö vaäy: "Taát caû nieäm do taùc yù nhö lyù ñaõ daãn daét ñeàu goïi laø nieäm ñoái dieän, chöù khoâng phaûi laø chæ rieâng quaùn Baát tònh." Nhöng maø Toân giaû Ca-ña-dieãn-ni-töû tuøy thuaän trong kinh, laïi noùi quaùn Baát tònh goïi laø nieäm ñoái dieän, nghóa laø trong kinh noùi: "Coù nhöõng Tyø kheo ôû choán A-luyeän-nhaõ, hoaëc ôû döôùi taùn caây, hoaëc ôû trong tònh thaát, ngoài kieát giaø, thaân ñoan nghieâm, chaùnh nguyeän truù trong nieäm ñoái dieän, vì ñoaïn tröø tham duïc-lìa xa tham duïc cho neân taâm ñöôïc an truù nhieàu." Nhö vì ñoaïn tröø tham duïc, nhö vaäy vì ñoaïn tröø saân haän-hoân traàm-thuïy nieân-tuøy mieân-aùc taùc vaø nghi, neân bieát cuõng nhö vaäy. Tham duïc naëng nhaát ôû trong naêm Caùi, laïi ôû ñaàu tieân cho neân chæ noùi ñeán thm duïc. Phaùp ñoái trò gaàn vôùi tham duïc, ñoù laø quaùn Baát tònh, neáu ñoaïn tröø tham duïc thì nhöõng Caùi khaùc cuõng ñoaïn tröø theo, cho neân khoâng noùi rieâng bieät. Phaùp ñoái trò gaàn vôùi tham duïc goïi laø nieäm ñoái dieän. Hoûi: Haønh giaû tu quaùn buoäc nieäm ôû giöõa chaëng maøy, luùc baáy giôø neân noùi laø truù ôû phaàn vò naøo? Ñaùp: Vöôït leân treân phaàn vò taùc yù. Nhöng maø Sö Du-giaø tu quaùn Baát tònh, toång quaùt coù ba phaàn vò: 1. Phaàn vò baét ñaàu tu taäp. 2. Phaàn vò tu taäp ñaõ thaønh thuïc. 3. Phaàn vò vöôït leân treân taùc yù. Ngöôøi tu phaùp quaùn naøy laïi coù ba loaïi: 1. Thích giaûn löôïc. 2. Thích môû roäng. 3. Thích môû roäng vaø giaûn löôïc. Trong naøy, ngöôøi chæ thích giaûn löôïc, nghóa laø haønh giaû tu phaùp quaùn aáy, tröôùc heát ñeán nôi baõi tha ma quaùn saùt nhöõng töôùng baàm xanh… cuûa töû thi, kheùo choïn laáy töôùng roài lui veà ngoài ôû neân choã quaùn laïi töôùng aáy. Neáu taâm taùn loaïn khoâng roõ raøng, thì laïi ñeán nôi baõi tha ma, nhö tröôùc quaùn saùt ñeå kheùo choïn laáy töôùng aáy. Nhö vaäy cho ñeán neáu coù theå roõ raøng, taâm khoâng taùn loaïn thì nhanh choùng trôû laïi truù xöù, röûa chaân roài ñeán choã ngoài maø ngoài kieát giaø, ñieàu hoøa thaân taâm khieán cho lìa xa caùc Caùi, suy nghó nhôù vaø quaùn saùt veà töôùng ñaõ choïn laáy tröôùc ñaây, duøng löïc thaéng giaûi laøm thay ñoåi thuoäc veà thaân cuûa mình. Baét ñaàu töø baàm xanh

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 40 721

cho ñeán boä xöông rôøi raïc, ôû trong boä xöông rôøi raïc, tröôùc heát quaùn veà xöông chaân, tieáp theo quaùn veà xöông maét caù, tieáp theo quaùn veà xöông oáng chaân, tieáp theo quaùn veà xöông ñaàu goái, tieáp theo quaùn veà xöông ñuøi, tieáp theo quaùn veà xöông hoâng, tieáp theo quaùn veà xöông löng, tieáp theo quaùn veà xöông soáng, tieáp theo quaùn veà xöông söôøn, tieáp theo quaùn veà xöông vai, tieáp theo quaùn veà xöông caùnh tay, tieáp theo quaùn veà xöông khuyûu tay, tieáp theo quaùn veà xöông coå tay, tieáp theo quaùn veà xöông baøn tay, tieáp theo quaùn veà

xöông baû vai, tieáp theo quaùn veà xöông coå, tieáp theo quaùn veà xöông haøm, tieáp theo quaùn veà xöông raêng, cuoái cuøng quaùn veà xöông ñaàu laâu. Löïc thaéng giaûi aáy quaùn saùt veà töôùng baát tònh nhö vaäy roài, buoäc nieäm ôû giöõa chaëng maøy, saâu nhö vaäy maø an truù. Laïi chuyeån nieäm naøy ñöa vaøo thaân nieäm truù, laàn löôït chuyeån tieáp cho ñeán tieán vaøo phaùp nieäm chuù. Ñoù laø haønh giaû tu quaùn thích giaûn löôït ñaõ thaønh töïu veà quaùn Baát tònh. Ngöôøi chæ thích môû roäng, nghóa laø haønh giaû tu phaùp quaùn aáy, tröôùc heát ñeán nôi baõi tha ma quaùn saùt nhöõng töôùng baàm sanh… cuûa töû thi, nhö tröôùc noùi roäng…, laàn löôït chuyeån tieáp cho ñeán buoäc nieäm ôû giöõa chaëng maøy ñeå döøng laïi roài; tieáp tuïc chuyeån nieäm naøy, tröôùc heát quaùn veà ñaàu laâu, tieáp theo quaùn veà xöông raêng, laàn löôït chuyeån tieáp cho ñeán cuoái cuøng quaùn veà xöông chaân. Löïc thaéng giaûi aáy quaùn veà xöông cuûa mình roài, laïi quaùn veà xöông nôi khaùc ôû beân caïnh xöông cuûa mình, daàn daàn ñaày khaép neân giöôøng-neân phoøng-neân chuøa-neân khu vöôøn-neân thoân aáp- neân thöûa ruoäng-neân thung luõng-neân ñaát nöôùc, laàn löôït chuyeån tieáp cho ñeán beán bôø bieån roäng, truøm khaép maët ñaát, taâm maét vaø nôi choán chöùa ñaày xöông traéng rôøi raïc. Laïi daàn daàn löôït boû, cho ñeán chæ quaùn veà boä xöông rôøi raïc cuûa chính mình, töø trong ñoù daàn daàn tieáp tuïc löôïc boû xöông chaân, laàn löôït chuyeån tieáp cho ñeán cuoái cuøng quaùn veà ñaàu laâu. Löïc thaéng giaûi aáy quaùn saùt veà töôùng baát tònh nhö vaäy roài, buoäc nieäm ôû giöõa chaëng maøy, coù theå nhö vaäy maø an truù, tieáp tuïc chuyeån nieäm naøy ñöa vaøo thaân nieäm truù, laàn löôït chuyeån tieáp cho ñeán ñöa vaøo phaùp nieäm truù. Ñoù goïi laø haønh giaû tu quaùn thích môû roäng ñaõ thaønh töïu veà quaùn Baát tònh. Ngöôøi thích môû roäng vaø giaûn löôït, nghóa laø haønh giaû tu phaùp quaùn aáy, tröôùc heát ñi ñeán baõi tha ma quaùn saùt nhöõng töôùng baàm xanh… cuûa töû thi, nhö tröôùc noùi roäng ra, laàn löôït chuyeån tieáp cho ñeán beán bôø bieån roäng, truøm khaép maët ñaát, taâm-maét vaø nôi choán chöùa ñaày xöông traéng rôøi raïc. Laïi daàn daàn löôït boû, laàn löôït chuyeån tieáp cho ñeán cuoái cuøng quaùn veà ñaàu laâu, buoäc nieäm ôû giöõa chaëng maøy döøng laïi neân chuùt roài, nhieàu laàn tieáp tuïc môû roäng vaø giaûn löôït, quaùn saùt nhö tröôùc ñeán luùc thuaàn phuïc



roài, buoäc nieäm ôû giöõa chaëng maøy, saâu nhö vaäy maø an truù. Laïi chuyeån nieäm naøy ñöa vaøo thaân nieäm truù, laàn löôït chuyeån tieáp cho ñeán ñöa vaøo phaùp nieäm truù. Ñoù goïi laø haønh giaû tu quaùn thích môû roäng vaø giaûn löôït ñaõ thaønh töïu veà quaùn Baát tònh. Hoûi: Vì sao luùc tu phaùp quaùn Baát tònh naøy, lieân tuïc môû roäng vaø giaûn löôïc duyeân vôùi caûnh baát tònh? Ñaùp: Bôûi vì muoán hieån baøy taâm quaùn ñöôïc töï taïi, nghóa laø ngöôøi coù ñöôïc töï taïi ñoái vôùi caûnh giôùi, môùi coù naêng löïc lieân tuïc môû roäng vaø giaûn löôïc maø quaùn, neáu khoâng töï taïi thì khoâng coù naêng löïc naøy. Laïi nöõa, Sö Du-giaø aáy daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Mình töø voâ thæ sinh töû ñeán nay bôûi vì phieàn naõo loaïn taâm maø baát tònh noùi laø thanh tònh, nay quaùn saùt ñuùng nhö thaät ñoái vôùi baát tònh, muoán khieán cho thuaàn thuïc thì phaûi nhieàu laàn quaùn môû

roäng vaø giaûn löôïc. Laïi nöõa, bôûi vì muoán hieån baøy theá löïc to lôùn cuûa caên thieän, nghóa noùi raèng mình choïn laáy neân ít töôùng baát tònh thì coù theå daàn daàn môû roäng ñaày khaép maët ñaát, laïi daàn daàn löôïc boû chæ quaùn phaàn ít, khoâng phaûi laø theá löïc to lôùn ñoái vôùi caûnh hay sao? Laïi nöõa, Sö Du-giaø aáy töï hieån baøy naêng löïc to lôùn, cho neân nhieàu laàn quaùn saùt môû roäng vaø giaûn löôïc ñoái vôùi caûnh, ñoù laø töø voâ thæ ñeán nay bò söùc maïnh cuûa duïc tham naém giöõ, ñoái vôùi caûnh baát tònh khoâng theå naøo töï taïi ñeå quaùn saùt môû roäng hay giaûn löôïc, nay cheá phuïc duïc tham maø ñöôïc töï taïi, cho neân coù theå nhieàu laàn quaùn saùt môû roäng vaø giaûn löôït ñoái vôùi caûnh baát tònh.Vì vaäy, trong naøy neân laøm thaønh boán caâu phaân bieät: 1. Coù luùc quaùn Baát tònh maø sôû duyeân ít chöù khoâng phaûi laø töï taïi ít, ñoù laø haønh giaû chæ ñoâi vôùi chính mình maø nhieàu laàn quaùn Baát tònh. 2. Coù luùc quaùn Baát tònh maø töï taïi ít chöù khoâng phaûi laø sôû duyeân ít, ñoù laø haønh giaû taïm thôøi khôûi leân yù töôûng baát tònh ñoái vôùi khaép nôi maët ñaát, nhöng khoâng coù naêng löïc quaùn saùt nhieàu laàn. 3. Coù luùc quaùn Baát tònh maø sôû duyeân ít vaø töï taïi cuõng ít, ñoù laø haønh giaû taïm thôøi khôûi leân yù töôûng baát tònh ñoái vôùi chính mình, nhöng khoâng coù naêng löïc quaùn saùt nhieàu laàn. 4. Coù luùc quaùn Baát tònh chaúng phaûi laø sôû duyeân ít cuõng chaúng phaûi laø töï taïi ít, ñoù laø haønh giaû coù naêng löïc quaùn saùt nhieàu laàn veà baát tònh ñoái vôùi khaép nôi maët ñaát. Laïi coù boán caâu phaân bieät : 1. Coù luùc quaùn Baát tònh maø sôû duyeân voâ löôïng chöù khoâng phaûi laø töï taïi voâ löôïng, ñoù chính laø caâu thöù hai tröôùc ñaây. 2. Coù luùc quaùn Baát tònh maø töï taïi voâ löôïng chöù khoâng phaûi laø sôû duyeân voâ löôïng, ñoù chính laø caâu thöù nhaát tröôùc ñaây.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 40 723

3. Coù luùc quaùn Baát tònh maø sôû duyeân voâ löôïng cuõng laø töï taïi voâ löôïng, ñoù chính laø caâu thöù tö tröôùc ñaây. 4. Coù luùc quaùn Baát tònh maø khoâng phaûi laø sôû duyeân voâ löôïng cuõng khoâng phaûi laø töï taïi voâ löôïng, ñoù chính laø caâu thöù ba tröôùc ñaây. Hoûi: Luùc tu ba loaïi quaùn Baát tònh naøy, ngang ñaâu thì goïi laø phaàn vò baét ñaàu tu taäp, ngang ñaâu thì goïi laø phaàn vò tu taäp ñaõ thaønh thuïc, ngang ñaâu thì goïi laø phaàn vò vöôït leân treân taùc yù? Ñaùp: Chæ coù loaïi thích giaûn löôït, baét ñaàu ñi ñeán baõi tha ma quaùn saùt nhöõng töôùng baàm xanh… cuûa töû thi, noùi roäng cho ñeán duøng löïc thaéng giaûi laøm thay ñoåi thuoäc veà thaân cuûa mình; baét ñaàu töø töôùng baàm xanh cho ñeán töôùng xöông traéng rôøi raïc, taát caû ñeàu goïi laø phaàn vò baét ñaàu tu taäp. Töø nôi xöông traéng rôøi raïc, tröôùc heát quaùn veà xöông chaân, noùi roäng cho ñeán cuoái cuøng quaùn veà ñaàu laâu; laïi töø trong naøy loaïi tröø phaàn nöõa- quaùn saùt phaàn nöõa; tieáp tuïc loaïi tröø neân phaàn, chæ quaùn saùt neân phaàn, taát caû ñeàu goïi laø phaàn vò tu taäp ñaõ thaønh thuïc. Duøng löïc thaéng giaûi quaùn saùt veà töôùng baát ñònh nhö vaäy roài, buoäc nieäm ôû giöõa chaëng maøy, saâu nhö vaäy maø an truù, cho ñeán noùi roäng ra, taát caû ñeàu goïi laø phaàn vò vöôït treân taùc yù. Ngöôøi thích môû roäng vaø giaûn löôïc, baét ñaàu ñi ñeán baõi tha ma quaùn saùt nhöõng töôùng baàm xanh… cuûa töû thi, noùi roäng cho ñeán nhieàu laàn tieáp tuïc

môû roäng vaø giaûn löôïc, quaùn saùt nhö tröôùc, trong ñoù cuoái cuøng laïi daàn daàn löôït boû, cho ñeán chæ quaùn veà boä xöông rôøi raïc cuûa chính mình, taát caû ñeàu goïi laø phaàn vò baét ñaàu tu taäp. Töø trong ñoù tieáp tuïc löôïc boû xöông chaân, laàn löôït chuyeån tieáp cho ñeán cuoái cuøng quaùn veà ñaàu laâu ; laïi töø trong naøy loaïi boû phaàn nöõa-quaùn saùt phaàn nöõa; tieáp tuïc loaïi boû neân phaàn, chæ quaùn saùt neân phaàn, taát caû ñeàu goïi laø phaàn vò tu taäp ñaõ thaønh thuïc. Ñeán luùc thuaàn thuïc roài, buoäc nieäm ôû giöõa chaëng maøy, saâu nhö vaäy maø an truù, cho ñeán noùi roäng ra, taát caû ñeàu goïi laø phaàn vò vöôït leân treân taùc yù. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Ngöôøi chæ thích giaûn löôïc, baét ñaàu ñi ñeán baõi tha ma quaùn saùt nhöõng töôùng baàm xanh… cuûa töû thi, noùi roäng cho ñeán duøng löïc thaéng giaûi laøm thay ñoåi thuoäc veà thaân cuûa mình; baét ñaàu töø töôùng baàm xanh cho ñeán boä xöông rôøi raïc, nhö vaäy ñeàu goïi laø phaàn vò baét ñaàu tu taäp ñaõ thaønh thuïc. Duøng löïc thaéng giaûi quaùn saùt veà töôùng baát tònh nhö vaäy roài, buoäc nieäm ôû giöõa chaëng maøy, saâu nhö vaäy maø an truù, cho ñeán noùi roäng ra, nhö vaäy ñeàu goïi laø phaàn vò vöôït leân treân taùc yù. Ngöôøi chæ thích môû roäng, baét ñaàu ñi ñeán baõi tha ma quaùn saùt nhöõng töôùng baàm xanh… cuûa töû thi, noùi roäng cho ñeán buoäc nieäm ôû giöõa



chaëng maøy, döøng laïi neân thôøi gian ngaén, nhö vaäy ñeàu goïi laø phaàn vò baét ñaàu tu taäp. Döøng laïi neân luùc roài, tieáp tuïc chuyeån nieäm maøy tröôùc heát quaùn veà ñaàu laâu, noùi roäng cho ñeán cuoái cuøng quaùn veà ñaàu laâu, nhö vaäy ñeàu goïi laø phaàn vò tu taäp ñaõ thaønh thuïc. Duøng löïc thaéng giaûi quaùn saùt veà töôùng baát tònh nhö vaäy roài, buoäc nieäm ôû giöõa chaëng maøy, saâu nhö vaäy maø an truù, cho ñeán noùi roäng ra, nhö vaäy ñeàu goïi laø phaàn vò vöôït leân treân taùc yù ngöôøi thích môû roäng vaø giaûn löôïc, baét ñaàu ñi ñeán baõi tha ma quaùn saùt nhöõng töôùng baàm xanh… cuûa töû thi, noùi roäng cho ñeán buoäc nieäm ôû giöõa chaëng maøy, döøng laïi neân thôøi gian ngaén, nhö vaäy ñeàu goïi laø phaàn vò baét ñaàu tu taäp. Döøng laïi neân luùc roài, nhieàu laàn tieáp tuïc môû roäng vaø giaûn löôïc, quaùn saùt nhö tröôùc, cho ñeán thuaàn thuïc, nhö vaäy ñeàu goïi laø phaàn vò tu taäp ñaõ thaønh thuïc. Ñeán luùc tu taäp thaønh thuïc roài, buoäc nieäm ôû giöõa chaëng maøy, coù theå nhö vaäy maø an truù, cho ñeán noùi roäng ra, nhö vaäy ñeàu goïi laø phaàn vò vöôït leân treân taùc yù. Coù Sö khaùc noùi: Tröôùc noùi ñeán ba loaïi tu phaùp quaùn maøy baét ñaàu ñi ñeán baõi tha ma, noùi roäng cho ñeán buoäc nieäm ôû giöõa chaëng maøy, saâu nhö vaäy maø an truù, ñeàu bao goàm phaàn vò baét ñaàu tu taäp vaø phaàn vò tu taäp ñaõ thaønh thuïc. Coù sai bieät laø phaàn vò baét ñaàu tu taäp, ôû trong thôøi gian tu taäp phaùp quaùn thì taâm coù taùn loaïn; phaàn vò tu taäp ñaõ thaønh thuïc, ôû trong thôøi gian tu taäp phaùp quaùn thì taâm khoâng coøn taùn loaïn. Neáu chuyeån nieäm maøy laïi quaùn veà ñaàu laâu, hoaëc beân traùi-hoaëc beân phaûi, hoaëc sau- hoaëc tröôùc, khôûi leân yù töôûng baát tònh ñöa vaøo thaân nieäm chuù, laàn löôït chuyeån tieáp cho ñeán ñöa vaøo phaùp nieäm truù, ñeán ngang choå naøy goïi laø phaàn vò vuôït leân treân taùc

yù. Laïi coù ngöôøi noùi: Ba loaïi nhö thích giaûn löôïc..., baét ñaàu ñi ñeán baõi tha ma, noùi roäng cho ñeán buoäc nieäm ôû giöõa chaëng maøy, saâu nhö vaäy maø an truù, ñeàu bao goàm ba phaàn vò. Coù sai bieät laø phaàn vò baét ñaàu tu taäp thì taâm coù taùn loaïn cuõng khoâng roõ raøng, phaàn vò tu taäp ñaõ thaønh thuïc tuy khoâng taùn loaïn maø chöa roõ raøng, phaàn vò vöôït leân treân taùc yù thì taâm khoâng taùn loaïn maø cuõng ñöôïc roõ raøng. Laïi nöõa, phaàn vò baét ñaàu tu taäp laø phaåm Haï, cho neân thöïc haønh tu quaùn chaäm chaïp vaø coù nhieàu trôû ngaïi ; phaàn vò tu taäp ñaõ thaønh thuïc laø phaåm Trung, cho neân thöïc haønh tu quaùn coù phaàn nhanh nhaïy nhöng vaãn coøn coù trôû ngaïi ; phaàn vò vöôït leân treân taùc yù laø phaåm Thöôïng, cho neân thöïc haønh tu quaùn nhanh choùng hoaøn toaøn khoâng coù gì trôû ngaïi. Ñaây goïi laø sai bieät giöõa ba phaàn vò. Hoûi : Quaùn baát tònh laáy gì laøm töï taùnh ? Ñaùp : Laáy caên thieän khoâng coù tham laøm töï taùnh. Ngöôøi tu Ñònh thì noùi : Laáy tueä laøm töï taùnh. Nguyeân côù theá naøo ? Bôûi vì laáy kinh ñeå suy xeùt, nhö trong kinh noùi : “Maét thaáy



saéc roài thuaän theo quaùn veà baát tònh, tö duy ñuùng nhö lyù...” Cho neân quaùn laø Tueä. Coù Sö khaùc noùi : Laáy söï chaùn ngaùn laøm töï taùnh. Nguyeân côù theá naøo ? Bôûi vì chaùn ngaùn sôû duyeân. Lôøi bình : Quaùn baát tònh naøy laáy caên thieän voâ tham laøm töï taùnh, chöù khoâng phaûi laø tueä-khoâng phaûi laø chaùn ngaùn. Nguyeân côù theá naøo ? Bôûi vì ñoái trò vôùi tham. Hoûi : Trong kinh noùi tröôùc ñaây neân thoâng hieåu theá naøo ? Ñaùp : Bôûi vì töông öng vôùi tueä cho neân noùi laø quaùn, maø theå naøy laø caên thieän cuûa tham laø phaùp ñoái trò gaàn duyeân vôùi saéc tham. Neáu cuøng vôùi boán uaån-naêm uaån quyeán thuoäc laøm töï taùnh cuûa noù, thì quaùn Baát tònh naøy veà Giôùi laø chæ coù coõi Duïc-coõi Saéc, bôûi vì coõi saéc khoâng coù quaùn Baát tònh duyeân vôùi saéc phaùp ; veà ñòa thì ôû möôøi ñòa, ñoù laø thuoäc veà coõi Duïc-Tónh löï trung gian vaø boán Tónh löï-boán caän phaàn ; veà Sôû y thì chæ döïa vaøo thaân cuûa coõi Duïc, bôûi vì thaân cuûa coõi Saéc-Voâ saéc khoâng khôûi leân phaùp quaùn naøy ; veà Haønh töôùng thì khoâng phaûi laø möôøi saùu haønh töôùng ; veà Sôû duyeân thì chæ duyeân vôùi Saéc xöù cuûa coõi Duïc laøm caûnh. Hoûi: Phaùp quaùn Baát tònh naøy laø duyeân vôùi taát caû Saéc xöù cuûa coõi Duïc, hay laø duyeân vôùi neân phaàn ít? Ñaùp: Phaùp quaùn naøy duyeân vôùi taát caû Saéc xöù cuûa coõi Duïc. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì trong kinh noùi phaûi thoâng hieåu theá naøo? Nhö trong kinh noùi: “Toân giaû Voâ Dieät ñang ngoài yeân laëng döôùi taùn caây trong neân khu röøng, ñeán giöõa ñeâm khuya coù boán thieân nöõ ñeàu mang teân laø Duyeät YÙ, ñoan nghieâm xinh ñeïp voâ cuøng, ñi ñeán tröôùc choã ngoài cuûa Toân giaû Voâ Dieät, chaép tay cung kính ñaûnh leã döôùi hai chaân, roài luøi laïi ñöùng veà neân phía, thöa vôùi Toân giaû raèng: Boán Thieân nöõ chuùng con, coù theå bieán hoùa töï taïi ñoái vôùi boán xöù: 1. Tuøy yù muoán hoùa hieän caùc loaïi saéc thaân tuyeät dieäu nhaát vôùi nhöõng töôùng yeâu thích, chuùng con ñeàu coù theå haàu haï laøm cho vui söôùng. 2. Tuøy yù muoán hoùa hieän caùc loaïi y phuïc tuyeät vôøi nhaát. 3. Tuøy yù muoán hoùa hieän caùc loaïi vaät duïng trang nghieâm tuyeät vôøi 4. Tuøy yù

muoán hoùa hieän caùc loaïi höông hoa-ñoà aên thöùc uoáng-chaâu baùu tuyeät vôøi nhaát cuøng vôùi taát caû nhöõng duïc laïc voán coù. Toân giaû coù theå töï mình cuøng tieáp nhaän hay khoâng? Luùc aáy Toân giaû Voâ Dieät daáy leân tö duy nhö vaäy: Boán thieân nöõ naøy coá tình ñeán gaëp ñeå quaáy nhieãu laøm phieàn nhau, mình neân khôûi leân quaùn Baát tònh ñoái vôùi hoï. Ñaõ tö duy roài tieán vaøo Tónh löï thöù nhaát, nhöng khoâng theå naøo khôûi leân quaùn Baát tònh; laàn löôït chuyeån tieáp lieàn tieá vaøo Tónh löï thöù tö, cuõng khoâng theå naøo khôûi leân ñöôïc, lieàn daáy leân nghó raèng: Boán thieân nöõ naøy coù caùc loaïi saéc, cho neân mình khoâng theå naøo quaùn thaønh baát tònh ñöôïc, neáu hoï hoaøn toaøn laø



neân loaïi saéc thì mình nhaát ñònh coù theå quaùn ñöôïc. Lieàn baûo vôùi hoï raèng: Caùc coâ coù theå töï mình ñeàu vì toâi maø hieän ra thaân maøu xanh hay khoâng? Luùc aáy caùc Thieân nöõ hieän ra thaân maøu xanh, nhöng Toân giaû khoâng theå naøo quaùn thaønh baát tònh ñöôïc, khieán hoï hieän ra maøu vaøng-ñoû nhöng vaãn nhö cuõ khoâng theå naøo quaùn ñöôïc. Laïi khôûi leân yù nieäm raèng: Neáu hoùa thaønh maøu traéng thì thuaän vôùi töôûng veà haøi coát, neáu hoï laïi coù theå hieän roõ laøm maøu traéng, thì mình chaéc chaén coù theå quaùn baát tònh ñoái vôùi hoï. Laäp töùc baûo vôùi hoï raèng: Caùc coâ laïi vì toâi maø bieán thaân laøm maøu traéng! Caùc Thieân nöõ vì Toân giaû maø bieán thaønh maøu traéng, Toân giaû laïi cuõng khoâng theå naøo quaùn thaønh baát tònh ñöôïc.” Ñaùp: Bôûi vì hình saéc cuûa caùc Thieân nöõ töôi saùng nhö aùnh saùng tuyeät dieäu, khoù maø khôûi leân chaùn ngaùn vì baát tònh. Vì sao Toân giaû Voâ Dieät khieán caùc Thieân nöõ chuyeån thaønh boán maøu saéc xanh-vaøng-ñoû-traéng? Ñaùp: Bôûi vì muoán quaùn veà töôùng bieán hoaïi cuûa caùc maøu saéc. Laïi nöõa, bôûi vì saéc töôùng di chuyeån deã daøng khôûi leân chaùn ngaùn. Laïi nöõa, bôûi vì maøu xanh tuøy thuaän vôùi töôûng vaø baàm xanh, maøu vaøng tuøy thuaän vôùi töôûng veà maùu muû röûa naùt, maøu ñoû tuøy thuaän vôùi töôûng veà maøu ñoû kyø dò, maøu traéng tuøy thuaän vôùi töôûng veà haøi coát. Laïi nöõa, xanh-vaøng-ñoû- traéng laø goác cuûa moïi maøu saéc, cuõng khoâng coù tranh luaän cho neân khieán chuyeån bieán, traûi qua thöû nghieäm töï taâm coù theå khôûi leân chaùn ngaùn hay khoâng? Toân giaû Voâ Dieät bieát saéc chaát tuyeät dieäu cuûa hoï, khoâng theå naøo quaùn saùt ñeå khôûi leân töôûng veà baát tònh, lieàn voäi nhaém maét im laëng maø ngoài. Caùc Thieân nöõ bieát Toân giaû hoaøn toaøn khoâng coù taâm oâ nhieãm, hoå theïn maø laïy döôùi chaân roài boãng nhieân bieán maát. Nhö hai löïc só luùc xoaén tay vaøo nhau, bieát söùc löïc ñaõ nhö nhau thì buoâng tay maø ruùt lui, Thieân nöõ vaø Voâ Dieät neân bieát cuõng nhö vaäy. Hoûi: Ñaõ nhö vaäy thì taïi sao noùi laø quaùn Baát tònh coù theå duyeân vôùi taát caû saéc cuûa coõi Duïc? Ñaùp: Voâ Dieät khoâng theå naøo khôûi leân töôûng baát tònh ñoái vôùi taát caû Saéc xöù khaép nôi coõi Duïc, nhöng ngöôøi khaùc thì coù naêng löïc, cho neân khoâng traùi ngöôïc nhau. Nhö Phaät-Ñoäc giaùc vaø thanh vaên lôïi caên nhö xaù- lôïi-cöû… ñeàu coù naêng löïc quaùn saùt baát tònh. Hoûi: Coù ai duyeân vôùi saéc thaân cuûa Phaät maø khôûi leân quaùn baát tònh hay khoâng? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Khoâng coù ai coù naêng löïc,

bôûi vì saéc thaân cuûa Phaät vi dieäu, voâ cuøng töôi saùng nhö aùnh saùng thanh tònh, cho neân khoâng theå naøo chaùn ngaùn. Coù Sö khaùc noùi: Phaät coù naêng löïc

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 40 727

töï duyeân vôùi mình khôûi leân quaùn baát tònh, ngöôøi khaùc khoâng ai coù naêng löïc nhö vaäy. Hoaëc coù ngöôøi noùi: Quaùn baát tònh coù hai loaïi: 1. Duyeân khôûi do saéc. 2. Sai laàm do saéc, laø coù naêng löïc duyeân vôùi thaân Phaät. Sai laàm do saéc, laø khoâng coù naêng löïc duyeân vôùi Phaät. Laïi coù ngöôøi noùi : Quaùn baát tònh coù hai loaïi: 1. Caûnh cuûa coïng töôùng. 2. Caûnh cuûa töï töôùng. Caûnh cuûa coïng töôùng laø coù naêng löïc duyeân vôùi thaân Phaät. Caûnh cuûa töï töôùng laø khoâng coù naêng löïc duyeân vôùi Phaät. Quaùn baát tònh naøy, veà Nieäm truù thì ñeàu laø thaân nieäm truù. Coù ngöôøi noùi: Phaùp quaùn naøy khoâng phaûi Nieäm truù caên baûn, nhöng coù theå laø gia haïnh cuûa thaân nieäm truù. Veà trí thì cuøng coù theá tuïc trí. Veà Tam-ma-ñòa thì khoâng phaûi laø cuøng coù Tam-ma-ñòa. Veà caên töông öùng thì noùi chung chæ töông öng vôùi ba caên, ñoù laø Laïc-Hyû vaø xaû caên. Veà quaù khöù-vò lai- hieän taïi thì goàm caû ba ñôøi, quaù khöù duyeân vôùi quaù khöù, hieän taïi duyeân vôùi hieän taïi, phaùp sinh ôû vò lai duyeân vôùi vò lai, neáu phaùp khoâng sinh thì duyeân vôùi ba ñôøi. Veà thieän-baát thieän vaø voâ kyù, thì thieän duyeân vôùi caû ba loaïi. Veà heä thuoäc vaø khoâng heä thuoäc, thì heä thuoäc coõi Duïc-Saéc duyeân vôùi heä thuoäc coõi Duïc. Veà hoïc-voâ hoïc vaø phi hoïc phi voâ hoïc, thì phi hoïc phi voâ hoïc duyeân vôùi phi hoïc vi voâ hoïc. Veà do kieán maø ñoaïn-do tu maø ñoaïn vaø khoâng ñoaïn, thì do tu maø ñoaïn duyeân vôùi do tu maø ñoaïn. Veà duyeân vôùi danh-duyeân vôùi nghóa, thì chæ duyeân vôùi nghóa. Veà duyeân vôùi töï töông tuïc-tha töông tuïc vaø phi töông tuïc, thì duyeân vôùi töï töông tuïc vaø tha töông tuïc. Veà gia haïnh ñaéc - ly nhieãm ñaéc vaø sinh ñaéc, thì coù gia haïnh ñaéc vaø coù ly nhieãm ñaéc, chöù khoâng phaûi laø sinh ñaéc. Ly nhieãm ñaéc, nghóa laø luùc lìa nhieãm maø tu ñaït ñöôïc. Gia haïnh ñaéc, nghóa laø thöïc hieän gia haïnh hieän ôû tröôùc maét. Phaät khoâng coù gia haïnh, Ñoäc giaùc gia haïnh baäc Haï, thanh vaên hoaëc laø gia haïnh baäc trung, hoaëc laø gia haïnh baäc thöôïng, dò sinh gia haïnh baäc thöôïng hieän ôû tröôùc maét. Veà töøng ñaït ñöôïc vaø chöa töøng ñaït ñöôïc, thì goàm caû töøng ñaït ñöôïc vaø chöa töøng ñaït ñöôïc. Thaùnh giaû vaø dò sinh thaân sau cuoái cuûa Boà-taùt goàm caû töøng ñaït ñöôïc vaø chöa töøng ñaït ñöôïc, dò sinh khaùc chæ laø töøng ñaït ñöôïc. Veà vaên-tö-tu maø thaønh, thì goàm caû ba loaïi. Veà yù ñòa vaø naêm thöùc thaân, thì chæ thuoäc veà yù ñòa. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì trong kinh noùi phaûi thoâng hieåu theá naøo? Nhö trong kinh noùi: “Maét thaáy saéc roài thuaän theo quaùn baát tònh, tö duy ñuùng

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 40 728

nhö lyù, cho ñeán noùi roäng ra.” Ñaùp: Naêm thöùc laø cöûa ngoõ daãn daét phaùt sinh yù thöùc khôûi leân quaùn baát tònh, cho neân noùi nhö vaäy. Nhöng maø quaùn baát tònh chæ thuoäc veà yù thöùc, nhö haønh gaàn vôùi yù chæ thuoäc veà yù ñòa,

bôûi vì cuõng do naêm thöùc maø daãn daét phaùt ra. Trong kinh cuõng noùi: “Maét thaáy saéc roài, noùi roäng cho ñeán yù bieát phaùp roài, khôûi leân saùu haønh gaàn vôùi yù laø hyû-öu-xaû.” ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy. Hoûi: Phaùp quaùn Baát tònh naøy cuõng duyeân vôùi thanh-höông-vò-xuùc- phaùp hay khoâng? Ñaùp: Phaùp quaùn naøy chæ duyeân vôùi saéc chöù khoâng duyeân vôùi naêm loaïi coøn laïi. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì trong kinh noùi phaûi thoâng hieåu theá naøo? Nhö trong kinh noùi: “Maét thaáy saéc roài, noùi roäng cho ñeán yù bieát phaùp roài, thuaän theo quaùn baát tònh, tö duy ñuùng nhö lyù”. Ñaùp: Do cöûa ngoõ cuûa saùu thöùc daãn daét quaùn baát tònh, cho neân noùi nhö vaäy, nhöng maø quaùn baát tònh duyeân vôùi saéc chöù khoâng phaûi laø loaïi naøo khaùc. Laïi nöõa, döïa vaøo phaùp ñoái trò chung, cho neân noùi nhö vaäy, nghóa laø quaùn baát tònh tuy chæ duyeân vôùi saéc, maø coù theå ñoái trò duyeân vôùi tham cuûa saùu caûnh, nhö ngöôøi bò tham saéc laøm cho che kín, thì tu quaùn baát tònh maø loaïi boû tham saéc; bò tham thanh-höông… laøm cho che kín, thì tu phaùp quaùn naøy maø loaïi boû loøng tham aáy, cho neân noùi nhö vaäy. Laïi nöõa, tröôùc heát khôûi leân quaùn baát tònh ñoái vôùi Saéc xöù, chaùn ngaùn lo sôï caùc saéc; sau ñoù döïa vaøo naêm caûnh nhö saéc-thanh… cuõng coù theå chaùn ngaùn lo sôï, chaùn ngaùn lo sôï saéc-thanh… tuy laø phaùp quaùn khaùc chöù khoâng phaûi laø quaùn baát tònh, nhöng maø do quaùn baát tònh ñaõ daãn daét sinh ra, cho neân goïi laø quaùn baát tònh. Laïi nöõa, tröôùc heát duyeân vôùi Saéc xöù tu quaùn baát tònh ñaõ ñöôïc thuaàn thuïc, sau ñoù ñoái vôùi caûnh khaùc cuõng caàn phaûi chaùn ngaùn lo sôï, neáu coù theå thì toát, neáu khoâng coù theå thì trôû laïi duyeân vôùi Saéc xöù khôûi leân quaùn baát tònh. Nhö luùc saép ñaùnh nhau, tröôùc heát phaûi boá trí ñoàn luõy doanh traïi vöõng vaøng, roài sau ñoù môùi xuaát traän giao tranh, neáu thaéng traän thì toát, neáu khoâng thaéng traän thì trôû veà döïa vaøo ñoàn luõy doanh traïi. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy, cho neân ñöa ra caùch noùi naøy, nhöng maø quaùn baát tònh chæ duyeân vôùi saéc chöù khoâng phaûi laø loaïi naøo khaùc. Laïi nöõa, tröôùc heát khôûi leân quaùn baát tònh ñoái vôùi Saéc xöù, sau ñoù ñoái vôùi thanh-höông… khôûi leân quaùn chaùn ngaùn khaùc, haønh töôùng chaùn ngaùn cuûa quaùn naøy vaø quaùn kia nhö nhau, cho neân cuõng noùi quaùn kia laø quaùn baát tònh. Laïi nöõa, quaùn baát tònh coù hai loaïi: 1. Caên baûn.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 40 729

2. Ñaúng löu. Neáu laø caên baûn thì chæ duyeân vôùi Saéc xöù, neáu laø ñaúng löu thì duyeân vôùi taát caû thanh-höông…, cho ñeán taâm taâm sôû phaùp höõu laäu. A-tyø-ñaït-ma chæ noùi veà quaùn baát tònh caên baûn cho neân noùi laø duyeân vôùi Saéc xöù, coøn trong kinh noùi goàm caû quaùn baát tònh caên baûn vaø ñaúng löu, cho neân noùi thaáy saéc roài, noùi roäng cho ñeán yù bieát phaùp roài, thuaän theo quaùn baát tònh, tö duy ñuùng nhö lyù. Hoûi: Ngöôøi naøo coù theå khôûi leân phaùp quaùn baát tònh naøy? Ñaùp: Thaùnh giaû-dò sinh ñeàu coù theå hieän khôûi, Thaùnh giaû thì bao goàm taát caû phaàn vò Hoïc vaø Voâ hoïc. Hoûi: Nôi naøo khôûi leân phaùp quaùn baát tònh naøy? Ñaùp: Chæ coù ngöôøi ôû ba chaâu coù theå baét ñaàu hieän khôûi, trong loaøi trôøi khoâng coù nhöõng töôùng baàm xanh…, cho neân saùu

coõi trôøi Duïc chæ coù theå phaùt khôûi sau. Coù ngöôøi noùi: Baét ñaàu vaø sau cuoái ñeàu chæ coù ôû neõo ngöôøi, trong saùu coõi trôøi Duïc khoâng coù töôùng baát tònh nhö baàm xanh..., cho neân cuõng khoâng hieän khôûi. Hoûi: ÔÛ ñaây quaùn taát caû chaúng phaûi laø boä xöông rôøi raïc..., trôû thaønh boä xöông rôøi raïc..., leõ naøo khoâng phaûi laø ñieân ñaûo hay sao? Ñaùp: Bôûi vì phaùp quaùn naøy laø thieän, vì taùc yù ñuùng nhö lyù maø daãn daét phaùt sinh, vì laáy caên thieän voâ tham laøm töï taùnh, vì daãn daét phaùt sinh giaø haïnh thuø thaéng cuûa thaùnh ñaïo,vì ñieàu phuïc phieàn naõo, vì caûm quaû yeâu thích, tuy khoâng ñuùng nhö thaät maø khoâng phaûi laø ñieân ñaûo. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy : Phaùp quaùn baát tònh naøy cuõng goïi laø ñieân ñaûo, bôûi vì ñoái vôùi khoâng phaûi laø baát tònh maø quaùn laø baát tònh. Hoûi: Neáu nhö vaäy thì taïi sao khoâng phaûi laø baát thieän? Ñaùp: Bôûi vì hai duyeân cho neân goïi laø baát thieän: 1. Sôû duyeân traùi ngöôïc. 2. Töï taùnh traùi ngöôïc. Phaùp quaùn baát tònh naøy tuy sôû duyeân traùi ngöôïc traùi ngöôïc maø khoâng phaûi laø töï taùnh traùi ngöôïc, cho neân chaúng phaûi laø baát thieän. Laïi nöõa, bôûi vì hai duyeân cho neân goïi laø baát thieän: 1. Sôû duyeân traùi ngöôïc. 2. YÙ thích traùi ngöôïc, cho neân chaúng phaûi laø baát thieän. Laïi nöõa, trong kinh noùi: “Coù naêm ñaúng chí hieän troâng thaáy. Theá naøo laø naêm? Ñoù laø coù Tyø kheo quaùn saùt töï thaân ñuùng nhö thaät, töø thaân ñeán ñænh ñaàu chöùa ñaày caùc loaïi baát tònh, nghóa laø loâng-toùc-raêng-moùng-buïi baån-da thòt-xöông-tuûy-gaân-maïch, gan-phoåi-laù laùch-thaän-ruoät giaø- ruoät non-bao töû-tuùi maät-sinh taïng-thuïc taïng-ñaøm-nhieät-tim-buïng, nöôùc



tieåu-phaân-nöôùc muõi-nöôùc mieáng-moà hoâi-nöôùc maét-maùu-muû-môõ-naõo-maøng-moâ. Ví nhö coù ngöôøi nhìn thaáy beân trong kho laãm, caùc loaïi taïp vaät nhö thoùc luùa, ñaäu meø... chöùa ñaày trong ñoù. ÔÛ ñaây cuõng nhö vaäy, ñoù goïi laø Ñaúng chí hieän thaáy thöù nhaát. Laïi coù Tyø kheo quaùn saùt töï thaân ñuùng nhö thaät, töø chaân ñeán ñænh ñaàu chöùa ñöïng caùc loaïi baát tònh, ñoù laø loâng-toùc... noùi roäng nhö tröôùc, laïi quaùn tröø boû da thòt-maùu muû... chæ quaùn veà haøi coát vaø thöùc ôû trong haønh, ñoù laø Ñaúng hieän thaáy thöù hai. Laïi coù Tyø kheo quaùn saùt töï thaân ñuùng nhö thaät, töø chaân ñeán ñænh ñaàu chöùa ñaày caùc loaïi baát tònh, ñoù laø loâng-toùc... noùi roäng nhö tröôùc, laïi quaùn tröø boû da thòt-maùu muû... chæ quaùn veà haøi coát vaø thöùc ôû trong haønh, cuõng truù vaøo ñôøi naøy, cuõng truù vaøo ñôøi sau, ñoù goïi laø Ñaúng chí hieän thaáy thöù ba, Laïi coù Tyø kheo quaùn saùt töï thaân ñuùng nhö thaät, töø chaân ñeán ñænh ñaàu chöùa ñaày caùc loaïi baát tònh, ñoù laø loâng-toùc... noùi roäng nhö tröôùc, laïi quaùn tröø boû da thòt-maùu muû... chæ quaùn veà haøi coát vaø thöùc ôû trong haønh, khoâng truù vaøo ñôøi naøy, chæ truù vaøo ñôøi sau, ñoù goïi laø Ñaúng chí hieän thaáy thöù tö. Laïi coù Tyø kheo quaùn saùt töï thaân ñuùng nhö thaät, töø chaân ñeán ñænh ñaàu chöùa ñaày caùc loaïi baát tònh, ñoù laø loâng-toùc... noùi roäng nhö tröôùc, laïi quaùn tröø boû da thòt-maùu muû... chæ quaùn veà haøi coát vaø thöùc ôû trong haønh, khoâng truù vaøo ñôøi naøy, khoâng truù vaøo ñôøi sau, ñoù goïi laø Ñaúng chí hieän thaáy thöù naêm.” Hoûi: Nhö vaäy,

naêm loaïi Ñaúng chí hieän thaáy laáy gì laøm töï taùnh? Ñaùp: Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Laáy tueä laøm töï taùnh, bôûi vì noùi quaùn saùt ñuùng nhö thaät. Coù Sö khaùc noùi: Laáy Tam-ma-ñòa laøm töï taùnh, bôûi vì noùi laø Ñaúng chí. Lôøi bình: Neân ñöa ra caùch noùi naøy: Laáy voâ tham laøm töï taùnh, bôûi vì quaùn saùt baát tònh ñeå ñoái trò vôùi tham, nhöng maø noù quaùn saùt vaø Ñaúng chí, ñaây laø töø hai loaïi aáy sinh ra vaø sinh ra hai loaïi aáy, cuõng cuøng töông öùng vôùi Ñònh-Tueä. Ñaõ noùi veà töï taùnh, nguyeân côù nay seõ noùi. Hoûi: Vì sao goïi laø Ñaúng chí hieän thaáy? Ñaùp: Hieän thaáy nghóa laø maét, do maét thaáy saéc daãn daét phaùt sinh Ñaúng chí, cho neân laäp thaønh teân goïi hieän thaáy; döïa vaøo Ñaúng chí phaùt sinh coù theå phaùt sinh Ñaúng, hoaëc laø hieän thaáy töông öng vôùi Ñaúng chí, cho neân goïi laø Ñaúng chí. Hoûi: Trong naêm loaïi thì boán loaïi sau cuõng quaùn ñoái vôùi thöùc, laøm sao coù theå noùi hieän thaáy nghóa laø maét? Ñaùp: Bôûi vì maét hieän thaáy caùc vaät baát tònh, laàn löôït thay ñoåi daãn daét phaùt sinh naêm loaïi Ñaúng chí hieän thaáy nhö vaäy, trong naêm loaïi thì boán loaïi sau cuõng coù theå duyeân vôùi thöùc, ñoái vôùi lyù khoâng coù gì traùi ngöôïc.

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 40 731

Hoûi: Ai coù naêm loaïi Ñaúng chí hieän thaáy naøy? Ñaùp: Ñaúng chí thöù nhaát-thöù hai thì dò sinh vaø Thaùnh giaû ñeàu coù ñöôïc, Ñaúng chí thöù ba laø ngöôøi Döï löu vaø ngöôøi Nhaát lai voán coù, Ñaúng chí thöù tö laø ngöôøi Baát hoaøn voán coù, Ñaúng chí thöù naêm laø A-la-haùn voán coù. Nhö trong kinh noùi : “Xaù-lôïi-töû noùi : Ñöùc Theá Toân ñaõ phaùt khôûi Ñaúng chí hieän thaáy, bôûi vì caûnh ñaõ bieát thoâng ñaït khoâng coøn soùt laïi gì, cho neân noùi laø voâ thöôïng. Caùc Sa-moân Baø-la-moân khaùc… ñeàu khoâng theå naøo saùnh kòp.” Hoûi: Vì sao Ñöùc Theá Toân ñaït ñöôïc naêm loaïi quaùn baát tònh nhö vaäy maø goïi laø voâ thöôïng? Ñaùp: Bôûi vì coù naêng löïc ñieàu phuïc taát caû caùc caûnh sôû duyeân, cho neân noùi laø Voâ thöôïng. Coù ngöôøi ñöa ra caùch noùi naøy: Bôûi vì quaùn ñuùng nhö thaät cho neân noùi laø voâ thöôïng, nghóa laø quaùn veà toùc thì ñuùng laø toùc, quaùn veà loâng thì ñuùng laø loâng, cho ñeán noùi roäng ra. Lôøi bình: Ngöôøi aáy khoâng neân ñöa ra caùch noùi naøy, neáu ñöa ra caùch noùi nhö vaäy thì hieån baøy Ñöùc Theá Toân quaùn nhieàu caûnh theo phaùp quaùn baát tònh, nhöng thaät söï laø quaùn ít caûnh bôûi vì loâng-toùc… chæ thaâu nhieáp neân phaàn ít saéc cuûa coõi Duïc. Neân noùi nhö vaäy: Caùch noùi tröôùc laø thích hôïp, bôûi vì coù naêng löïc ñieàu phuïc taát caû, cho neân goïi laø Voâ thöôïng. Thanh vaên-Ñoäc giaùc khoâng coù naêng löïc ñieàu phuïc toaøn boä, bôûi vì taát caû Saéc xöù ñeàu laø baát tònh; Voâ Dieät khoâng coù naêng löïc quaùn saéc cuûa thieân nöõ laø baát tònh, cho neân ngoaøi Ñöùc Phaät ra thì khoâng ai coù naêng löïc quaùn saéc thaân cuûa Phaät laø baát tònh. Vaû laïi, Ñöùc Theá Toân noùi: Naøy Ñaïi muïc- kieàn-lieân! Phaïm thieân Ñeå-ra khoâng noùi truù trong voâ töôùng thöù saùu aáy chaêng? Cho ñeán noùi roäng ra. Hoûi: Vì sao soaïn ra phaàn luaän naøy? Ñaùp: Vì phaân bieät roäng veà nghóa lyù trong kinh. Nghóa laø trong kinh noùi: “Thôøi gian Ñöùc Theá Toân an truù trong vöôøn Caáp-coâ-ñoäc, röøng Theä-ña thuoäc thaønh Thaát-la-phieät, vaøo giöõa ñeâm khuya coù ba Phaïm Thieân, toûa aùnh saùng choùi loøa ñi ñeán nôi Ñöùc Phaät, ñeán nôi

roài ñaõnh leã döôùi hai chaân cuûa Ñöùc Theá Toân, sau ñoù luøi veà ñöùng ôû neân beân. Luùc ñoù Phaïm Tieân thöù nhaát tieán leân thöa vôùi Ñöùc Phaät raèng: Ñaïi tieân neân bieát! Nhieàu Tyø-kheo Ni ôû nöôùc Sa-keá-ña trong ñeâm nay seõ qua ñôøi. Noùi lôøi naøy xong luøi laïi ñöùng veà neân beân. Phaïm Thieân thöù hai laïi tieán leân thöa vôùi Ñöùc Phaät: Ñaïi tieân neân bieát! nhieàu Tyø kheo ni trong chuùng aáy coù ngöôøi höõu dö y maø dieät ñoä. Noùi lôøi naøy xong luøi laïi ñöùng qua neân beân. Phaïm Thieân vöông thöù ba laïi tieán leân thöa vôùi Ñöùc Phaät: Ñaïi tieân neân bieát! Nhieàu Tyø Kheo Ni trong chuùng aáy coù ngöôøi nhaäp Nieát-baøn Voâ



dö y. Noùi lôøi naøy xong luøi laïi ñöùng veà neân beân. Luùc aáy ba Phaïm thieân vöông chaép tay cung kính ñi ngang Ñöùc Phaät ba voøng ñaûnh leã döôùi hai chaân Ñöùc Phaät roài boãng nhieân bieán maát. Vaøo saùng sôùm hoâm sau, Ñöùc Theá Toân ñi ñeán chuùng Tyø kheo, traõi choã ngoài maø ngoài, baûo vôùi chuùng Tyø Kheo raèng. Vaøo giöõa ñeâm khuya hoâm qua, coù ba Phaïm thieân vöông toûa saùng choùi loøa ñi ñeán choã Ta noùi roäng cho ñeán bieán maát. Luùc baáy giôø Cuï Thoï Ñaïi-muïc-kieàn-lieân ôû trong chuùng Tyø Kheo daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Nhöõng Phaïm thieân naøo coù yù trí kieán naøy, bieát ngöôøi naøo truù trong Höõu voâ y vaø Voâ dö y? Daáy leân yù nieäm naøy roái vaøo Tam-ma-ñòa, nhö khoaûng thôøi gian co duoãi caùnh tay cuûa ngöôøi traùng só, töø röøng Theä ña aån ñi maø ñeán nôi Phaïm theá, caùch choã ngoài cuûa Phaïm thieân Ñeå-sa khoâng xa maø xuaát hieän, töø Tam-ma-ñòa ñöùng leân, söûa sang laïi y phuïc, ñi ñeán choã Phaïm Thieân Ñeå-sa, ñöa ra caâu hoûi naøy: Nhöõng Phaïm thieân vöông naøo coù trí kieán naøy, bieát ngöôøi naøo truù trong Höõu dö y vaø Voâ dö y?" Hoûi: Ñaïi Muïc-kieàn-lieân coù kieán thuø thaéng, hôn haún Phaïm thieân Ñeå-sa nhieàu gaáp boäi, taïi sao laïi ñeán hoûi Phaïm Thieân Ñeå-sa? Ñaùp: Ñaïi Muïc-kieàn-lieân bieát maø coá tình hoûi nhö Ñöùc Phaät coù luùc bieát maø coá yù hoûi. Hoûi: Coù Phaïm Thieân khaùc hôn haún Phaïm thieân vì sao chæ hoûi Phaïm Thieân khaùc hôn haún Phaïm Thieân Ñeå-sa vì sao chæ hæ Phaïm Thieân Ñeå-sa? Ñaùp: Phaïm thieân naøy voán laø ñeä töû coïng truù vôùi ñaïi Muïc-kieàn-lieân qua hoûi thaêm nhau maø hoûi. Laïi nöõa,Phaïm thieân Ñeå-sa aáy truù trong quaû vò Baát hoaøn, nhöõng Phaïm thieân khaùc coù ngöôøi khoâng bieát, muoán bieåu hieän phaåm ñöùc cuûa Phaïm thieân aáy khieán cho nhöõng Phaïm thieân khaùc cung kính toân troïng, cho neân chæ hoûi vò aáy "Luùc aáy Phaïm thieân Ñeå-sa traû lôøi Toân Giaû raèng: Chính laø trôøi Phaïm chuùng coù trí kieán naøy, bieát ngöôøi naøo truù trong Höõu dö y vaø Voâ dö y. Ñaïi Muïc-kieàn-lieân laïi hoûi vò aáy raèng: Nhöõng trôøi Phaïm chuùng ñeàu coù trí kieán thuø thaéng nhö vaäy chaêng? Phaïm Thieân Ñeå-sa ñaùp raèng: Khoâng phaûi laø hoï ñeàu coù trí kieán thuø thaéng naøy, neáu trôøi Phaïm chuùng ñoái vôùi thoï maïng laâu daøi - thaân saéc tuyeät dieäu vaø danh döï cuûa coõi trôøi khoâng sinh taâm vui möøng vöøa ñuû, khoâng bieát ñuùng nhö thaät veà söï xuaát ly thuø thaéng thì khoâng coù trí kieán naøy: neáu trôøi Phaïm chuùng ñoái vôùi thoï maïng laâu daøi - thaân saéc tuyeät dieäu vaø danh döï cuûa coõi trôøi coù theå sinh

taâm vui möøng vöøa ñuû, cuõng bieát ñuùng nhö y thaät veà söï xuaát ly thuø thaéng thì coù truù kieán naøy. Toân giaû laïi hoûi: Trôøi aáy laøm sao bieát ngöôøi naøo truù trong Höõu dö y vaø Voâ dö y? Ñeå-sa ñaùp raèng: Neáu coù Tyø kheo ñaït ñöôïc A-la-haùn laø Caâu giaûi thoaùt thì trôøi Phaïm chuùng aáy

SOÁ 1545 - LUAÄN A TYØ ÑAÏT MA ÑAÏI TYØ BAØ SA, Quyeån 40 733

daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Nay Ñaïi ñöùc naøy laø vò Caâu giaûi thoaùt, cho ñeán coù thaân thì ngöôøi-trôøi ñeàu thaáy, thaân hoaïi maïng chung cuõng khoâng coù ai thaáy; neáu coù Tyø kheo ñaït ñöôïc A-la-haùn khoâng phaûi laø Caâu giaûi thoaùt maø laø Tueä giaûi thoaùt, thì trôøi Phaïm chuùng aáy daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Nay Ñaïi ñöùc naøy laø vò Tueä giaûi thoaùt, cho ñeán coù thaân thì ngöôøi-trôøi ñeàu thaáy, thaân maïng chung cuõng khoâng coù ai thaáy; neáu coù Tyø kheo khoâng phaûi laø A-la-haùn, khoâng phaûi laø vò Caâu giaûi thoaùt, khoâng phaûi laø vò Tueä giaûi thoaùt, nhöng chính vò thaân chöùng, thì trôøi Phaïm chuùng aáy daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Nay Ñaïi Ñöùc naøy laø thaân Vò Thaân chöùng, ñang tu caên thuø thaéng-thaân caän baïn toát, neáu ñöôïc tuøy thuaän phoøng oác- vaät duïng- tieàn cuûa, thì nhaát ñònh seõ khoâng coøn phieàn naõo, chöùng ñöôïc taâm voâ laäu vaø Tueä giaûi thoaùt ôû trong phaùp hieän taïi coù naêng löïc töï mình thoâng ñaït, chöùng truù ñaày ñuû, cuõng töï mình bieát roõ ñôøi soáng cuûa mình ñaõ heát phaïm haïnh ñaõ laäp, vieäc laøm ñaõ hoaøn thaønh, khoâng tieáp nhaän thaân ñôøi sau; neáu coù Tyø kheo tuy khoâng phaûi laø vò Thaân chöùng maø chính laø vò Kieán chí, thì trôøi Phaïm chuùng aáy daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Nay Ñaïi ñöùc naøy laø vò kieán chí, ñang tu caên Thuø thaéng, thaân caän baïn toát, noùi roäng cho ñeán khoâng tieáp nhaän thaân ñôøi sau; neáu coù Tyø kheo tuy khoâng phaûi laø vò Kieán chí maø laø vò Tín giaûi, thì trôøi Phaïm chuùng aáy daáy leân yù nieäm nhö vaäy: Nay Ñaïi ñöùc naøy laø vò Tín thaéng giaûi ñang tu caên thuø thaéng, noùi roäng cho ñeán khoâng tieáp nhaän thaân ñôøi sau. Phaïm thieân Ñeû Sa noùi lôøi naøy xong im laëng maø ñöùng” Hoûi: Phaïm thieân Ñeå-sa vì sao khoâng noùi ñeán Tuøy tín haønh vaø Tuøy phaùp haønh? Ñaùp: Neáu Boå-ñaëc-giaø-la laø ngöôøi ôû caûnh giôùi aáy, thì Phaïm thieân Ñeå-sa seõ noùi ñeán; Tuøy tín haønh vaø Tuøy Phaùp haønh khoâng phaûi phaûi laø caûnh giôùi cuûa Phaïm Thieân Ñeå-sa, cho neân khoâng noùi ñeán. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì neáu ngöôøi coù Tha taâm trí bieát veà Kieán ñaïo, thì quyeát ñònh tröôùc heát phaùt khôûi phaùp trí voâ laäu, ngöôøi sinh leân coõi treân thì phaùp trí voâ laäu chaéc chaén khoâng hieän roõ tröôùc maét, cho neân Tuøy tín haønh vaø Tuøy Phaùp haønh khoâng phaûi laø caûnh giôùi cuûa Phaïm thieân Ñeå-sa. Laïi nöõa, neáu Boå-ñaëc-giaø-la ôû xöù sôû cuûa Phaïm thieân nhöng khoâng coù chuûng loaïi aáy, thì Phaïm thieân Ñeå-sa seõ noùi ñeán, Tuøy tín haønh ôû xöù sôû cuûa Phaïm thieân nhöng khoâng coù chuûng loaïi aáy, cho neân Phaïm thieân Ñeå-sa khoâng noùi ñeán. “Luùc baáy giôø Toân giaû Ñaïi Muïc-kieàn-lieân nghe Phaïm thieân Ñeå-sa noùi phaùp ngöõ roài, hoan hyû haêng haùi thò hieän daïy doã, khen ngôïi khuyeán khích chuùc möøng, aân caàn töø bieät tieán vaøo Tam-ma-ñòa, nhö khoaûng thôøi gian co duoãi caùnh tay cuûa ngöôøi traùng só, töø coõi Phaïm thieân aån hình ñeán

trong chuùng Tyø kheo ôû röøng Theä ña boãng nhieân maø xuaát hieän, töø Tam-ma-ñòa ñöùng leân tieán ñeán tröôùc choã Ñöùc Phaät, ñaûnh leã döôùi hai chaân cuûa Ñöùc Theá Toân roài luøi veà ngoài neân beân, ñem taát caû söï vieäc noùi treân maø thöa vôùi Ñöùc Theá Toân. Ñöùc Phaät lieàn hoûi raèng: Naøy Ñaïi Muïc-kieàn-lieân! Phaïm thieân Ñeå-sa khoâng noùi truù trong Voâ töôùng thöù saùu aáy chaêng? Muïc-kieàn-lieân thöa raèng: Thöa Ñöùc Theá Toân! Ñuùng nhö vaäy. Noùi lôøi naøy roài lieàn töø choã ngoài ñöùng daäy, ñaûnh leã döôùi chaân ñöùc Phaät, chaáp tay maø cung kính thöa vôùi Ñöùc Phaät raèng: Nay chính luùc thích hôïp xin nguyeän thuyeát giaûng veà truù trong Voâ töôùng thöù saùu cho chuùng hoäi nghe, khieán cho caùc Tyø kheo nghe roài thoï trì! Ñöùc Phaät baûo vôùi Muïc-kieàn- lieân: Laéng nghe cho kyõ caøng, laèng nghe cho kyõ caøng! Phaûi coù gaéng taùc yù, Ta seõ noùi cho oâng! Khieán coù Tyø kheo, ñoái vôùi taát caû caùc töôùng, khoâng coøn tö duy nöõa, chöùng ñöôïc taâm Voâ töôùng, truù ñaày ñuû trong Tam-ma- ñòa, ñoù goïi laø truù trong Voâ töôùng thöù Saùu" Trong kinh tuy ñöa ra caùch noùi nhö vaày, maø khoâng phaân bieät veà nghóa lyù aáy, kinh laø nôi nöông töïa caên baûn cuûa Luaän naøy, trong kinh khoâng giaûi thích thì nay caàn giaûi thích. Laïi nöõa, coù ngöôøi ñoái vôùi kinh aáy khoâng hieåu roõ nghóa lyù aáy lieàn chaáp laø duyeân vôøi Dieät ñeá maø tieán vaøo Chaùnh taùnh ly sinh, bôûi vì Kieán ñaïo goïi laø truù trong Voâ töôùng, chæ rieâng trong Dieät ñeá laø khoâng coù caùc töôùng. Vì ngaên chaën caùi chaáp aáy maø caàn phaûi hieån baøy Kieán ñaïo khoâng phaûi laø chæ duyeân vôùi Dieät, cho neân soaïn ra phaàn luaän naøy. Hoûi: Theá naøo goïi laø truù trong Voâ töôùng thöù saùu? Ñaùp: Tuøy tín haønh-Tuøy phaùp haønh goïi laø truù trong Voâ töôùng thöù saùu. Hoûi: Vì sao bieát ñöôïc Tuøy tín haønh-Tuøy phaùp Phaïm Thieân Ñeå-sa ñaõ noùi ñeán naêm loaïi, chöa noùi ñeán Tuøy tín haønh-Tuøy phaùp haønh, cho neân bieát hai loaïi naøy hôïp laïi thaønh truù trong Voâ töôùng thöù saùu. Nguyeân côù theá naøo? Bôûi vì hai loaïi Voâ töôùng naøy khoâng coù theå an laäp, khoâng coù theå thi thieát, ôû nôi naøy hay ôû nôi kia. Hoaëc laø khoå phaùp trí nhaãn, hoaëc laø Khoå phaùp trí, noùi roäng ra cho ñeán hoaëc laø Ñaïo loaïi trí nhaãn, bôûi vì Voâ töôùng naøy khoâng coù theå an laäp, khoâng coù theå thi thieát, ôû nôi naøy hay ôû nôi kia, cho neân goïi laø truù trong Voâ töôùng thöù saùu. Hoûi:Vì sao hai loaïi naøy hôïp laïi thaønh neân? Ñaùp: Chính laø ñoaïn vaên naøy noùi hai loaïi naøy ñeàu laø Voâ töôùng khoâng coù theå an laäp, khoâng coù theå thi thieát. Laïi nöõa, bôûi vì hai loaïi naøy ñeàu khoâng daáy khôûi taâm khoâng töông töï, vì hai loaïi naøy ñeàu coù möôøi laêm taâm, vì phaåm taâm cuûa hai loaïi naøy hieän haønh nhö nhau, vì hai loaïi

naøy ñeàu laø taïo nhanh choùng, vì yù thích cuûa hai loaïi phaùp khoâng coù theå an laäp vaø thi thieát, vì hai loaïi naøy ñeàu laø ñaïo khoù nhaän bieát, vì hai loaïi naøy ñeàu laø khoâng hieän thaáy. Hoûi: Hai loaïi naøy ñoái vôùi taát caû ñeàu khoâng hieän thaáy chaêng? Ñaùp: Khoâng phaûi nhö vaäy, bôûi vì ñoái vôùi thanh vaên. Ñoäc giaùc tuy khoâng hieän thaáy, maø ñoái vôùi Phaät Theá Toân thì hieän thaáy. Laïi nöõa, hai loaïi naøy thì ñòa nhö nhau. Ñaïo nhö nhau - phaåm nhö nhau - ly

nhieãn nhö nhau, cho neân hôïp laïi thaønh neân. Hoûi: Naêm loaïi tröôùc ñaõ khoâng phaûi laø voâ töôùng thaâu nhieáp, vì sao noùi loaïi naøy goïi laø truù voâ töôùng thöù saùu? Ñaùp: Truù trong voâ töôùng laø thaùnh giaû thöù saùu trong haøng thaùnh giaû, cho neân goïi laø truù trong voâ töôùng thöù saùu, chöù khoâng phaûi laø truù voâ töôùng coù toång quaùt saùu loaïi, loaïi naøy goïi laø thöù saùu: Nhö nôi khaùc noùi gieát haïi hoå thöù naêm, khoâng phaûi laø boán con tröôùc cuõng goïi laø hoå, nhöng phaùp laøm haïi toång quaùt coù naêm loaïi, loaïi thöù naêm goïi laø hoå, trong naøy cuõng nhö vaäy. Laïi nhö nôi khaùc noùi vua taêng thöôïng thöù saùu, khoâng phaûi laø naêm ngöôøi tröôùc cuõng goïi laø vua, nhöng phaùp taêng thöôïng toång quaùt coù saùu loaïi, vua taêng thöôïng laø thöù saùu, ôû ñaây cuõng nhö vaäy. Truù trong voâ töôùng laø thöù saùu, khoâng phaûi laø saùu loaïi ñeàu goïi vaø truù voâ töôùng, nhöng noùi taâm voâ töôùng thì coù nhieàu loaïi nghóa, ñoù laø hoaëc noùi veà khoâng, hoaëc noùi veà voâ töôùng, hoaëc noùi veà baát ñoäng taâm giaûi thoaùt, hoaëc noùi veà phi töôûng phi phi töôûng xöù. Giaùi thích roäng veà nguyeân côù thì nhö chöông Trí vaãn noùi roõ. Trong naøy, voâ töôùng chính laø noùi ñeán nghóa kieán taïo, nhö tröôùc ñaõ giaûi thích. Vaû laïi, bôûi vì raát nhanh choùng khoù maø bieát roõ raøng, nghóa laø tha taâm trí cuûa thanh vaên thöïc hieän gia haïnh cao nhaát chæ bieát ñöôïc hai taâm, ñoù laø taâm töông öùng vôùi khoå phaùp trí nhaãn vaø khoå phaùp trí; neáu muoán bieát taâm thöù ba thì chính laø bieát taâm thöù möôøi saùu. Neáu tha taâm trí cuûa ñoäc giaùc thöïc hieän gia haïnh cao nhaát thì chæ bieát ñöôïc boán taâm, ñoù laø hai taâm ñaàu vaø taâm töông öùng vôùi dieät loaïi trí nhaãn. Dieät loaïi trí. Coù ngöôøi noùi: Ñoäc giaùc chæ bieát ñöôïc ba taâm, ñoù laø hai taâm ñaàu vaø taâm töông öùng vôùi taäp loaïi trí, chæ rieâng tha taâm trí cuûa Phaät coù naêng löïc bieát taát caû theo thöù töï, cho neân kieán ñaïo goïi laø voâ töôùng.

*Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.*